

VIDENSNOTAT

Hvad virker for at få borgere længere fra arbejdsmarkedet i job?

Dette notat samler viden om, hvad der virker for at få borgere længere fra arbejdsmarkedet i job. Viden er baseret på konklusioner fra ekspertkomitéer, litteratursamlinger mv. suppleret med resultater fra primært danske forsøg og ordninger, der vurderes relevante for jobcentre.¹

De fundne effekter er gennemsnitseffekter. Det vil sige, at de ikke nødvendigvis virker for den enkelte, men for gruppen som helhed. I praksis skal denne viden derfor suppleres med en individuel vurdering af, hvad der er den rette indsats for den enkelte borger i den konkrete situation.

Konklusioner

- **Virksomhedsrettede indsatser virker...**

Der er evidens for, at virksomhedsrettede indsatser har en positiv effekt på udsatte borgeres beskæftigelse – især når de kombineres med andre tilbud. Særligt privat løntilskud og virksomhedspraktik virker i dansk kontekst.

Fx viste JobFirst-projektet signifikante positive effekter af indsatsen, hvor en virksomhedsrettet indsats til udsatte borgere var et central element. Projektet blev gennemført som et randomiseret kontrolleret forsøg i 15 kommuner fra 2016-2017.

- **... også for borgere med psykiske lidelser når det kombineres med behandling og støtte**

Indsatsen Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS) indeholder en virksomhedsrettet indsats i kombination med psykiatrisk behandling og støtte, fx i form af en mentor. Her samarbejder den regionale behandlingspsykiatri og kommune, typisk jobcentret, for at hjælpe borgere med psykiske lidelser med at opnå og fastholde ordinært arbejde eller uddannelse.

Der er solid dokumentation for, at IPS er en effektiv metode til at få personer med alvorlige sindslidelser i beskæftigelse eller uddannelse. Et randomiseret kontrolleret forsøg fra 2012–2017 viste for eksempel, at borgere, der modtog IPS-indsatsen, klarede sig bedre end dem, der fik den traditionelle jobcenterindsats. Deltagerne oplevede ingen forværring af symptomer og var samtidig

¹ Konklusionerne beror på en faglig vurdering. De kan adskille sig fra konklusionerne på Jobeffekter.dk, som udregner evidens baseret på en algoritme. Det er ikke alle videnskonsklusionerne, der bliver indregnet i ministeriernes konsekvensberegninger.

mere tilfredse med indsatsen. Den samfundsøkonomiske besparelse per borger i IPS vurderes til at være 72.000 kr.

- **Løntimer kan være en trædesten til arbejdsmarkedet – og kan føre til varig beskæftigelse**

Løntimer er en effektiv måde at hjælpe udsatte ledige ind på arbejdsmarkedet. Analyser fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering viser, at selv få løntimer kan føre til varig beskæftigelse, især hvis indsatsen sættes i gang tidligt og målrettet. Resultater fra projektet JobFirst bekræfter, at deltagere med løntimer får flere timer over tid sammenlignet med andre.

Det kan være en fordel at hjælpe borgere ind på arbejdsmarkedet inden for brancher med mangel på arbejdskraft og rette indsatsen mod små private virksomheder. Endelig peger resultater fra JobFirst-forsøget og IPS på, at et tæt samarbejde mellem jobcentre og virksomheder er vigtigt for at finde gode muligheder for borgerne, og som dermed kan skabe flere veje ind på arbejdsmarkedet for udsatte ledige.

- **Sagsbehandleres tro på borgerens muligheder kan gøre en forskel**

Sagsbehandleres tro på, at udsatte borgere kan komme i job, kan være en del af en effektiv indsats. Resultater fra Beskæftigelsesindikatorprojektet fra 2011–2016 i ti jobcentre viser, at de sagsbehandlere, der har størst tiltro til borgernes jobmuligheder, alt andet lige opnår de bedste resultater. Det understreger vigtigheden af at arbejde bevidst med sagsbehandlernes forventninger og tilgang.

- **Færre sager per sagsbehandler giver bedre indsats**

Færre sager per sagsbehandler øger muligheden for tæt og kontinuerlig kontakt med borgerne. En litteraturgennemgang fra 2019 peger på fem studier, der viser, at det har positive effekter på borgernes beskæftigelse, når sagsbehandlernes sagsstammer reduceres. Der er lignende erfaringer kommer fra JobFirst-forsøget og IPS hvor en gennemgående, primær kontaktperson var en central del af indsatsen. Evalueringen viste positive beskæftigelseseffekter og pegede på, at en lav sagsmængde var afgørende for, at sagsbehandler og borger kunne etablere og fastholde en tæt relation.